

"...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren 28.3.1997 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir :

"22.1.1997'de TBMM'nde kabul edilen 4227 Sayılı, 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 20 nci Maddesinin İkinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bu Maddeye 2 Fıkra Eklenmesine Dair Kanun, 5 Şubat 1997 tarihli ve 22899 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5434 Sayılı Yasa'nın 20 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, TC. Emekli Sandığı'nın her çeşit menkul ve gayrimenkul malları ile gelir ve alacaklarının emanet hesaplarında kayıtlı olanlar dışında haciz ve temlik edilemeyeceği hükmü yer almıştı. 4227 Sayılı Yasa, "temlik edilemezler" ibaresini çıkartmış böylece TC. Emekli Sandığı'nın her çeşit malları ile gelir ve alacakları üzerinde temlik tasarrufla bulunma olanağı sağlanmıştır. 4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında şu hüküm yer almıştır: "Sandığın doğrudan hizmetleriyle ilgili olmayan gayrimenkulleri, Sandık Yönetim Kurulunun kararı, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre satılabilir. Sandık, bu satışlardan elde ettiği gelirleri, bilançosunda özel bir hesaba kaydeder. Bu gelirler, 22 nci Maddede yer alan esaslara göre değerlendirilir."

Aşağıda 4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının Anayasa'ya aykırılık nedenleri açıklanmaktadır :

I- Anayasa'nın Başlangıç Bölümünün 4. Fıkrasına ve 6 ncı, 7 nci, 8 inci Maddelerine Aykırılık

Ülkemizde kamu varlıklarının satılması, devir ve temlik, 2886 Sayılı Devlet İhale Yasası hükümlerine uygun olarak bu yasada öngörülen usuller ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilebilir. Özel bir yasa ile Devlet İhale Yasası hükümlerinin uygulanmaması amaçlanıyorsa bu yasada hangi usul ve esasların uygulanacağı açık bir düzenlemeye bağlanmak zorundadır. 4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrası, TC. Emekli Sandığı'nın doğrudan hizmetleriyle ilgili olmayan gayrimenkullerinin satılmasını, Sandık Yönetim Kurulunun kararı, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara uygun olarak yapılmasına bağlanmıştır. Böylece Bakanlar Kuruluna anayasal yetki devri koşullarına uygun olmayan bir yoldan yetki devredilmiş olmaktadır.

Anayasa'nın Başlangıç Bölümünün 4 üncü fıkrasında kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda olduğu hükme bağlanmıştır. Anayasa'nın 2 nci maddesinde de Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk devleti olduğu açık olarak belirtilmiştir. Hukuk devletinde devleti yönetenler Anayasa'ya ve yasalara bağlıdır ve saygılıdır. Bakanlar Kurulu,

ancak Anayasa'ya uygun yetki devri koşulları içinde yasalarda değişiklik yapabilir; yeni hukuk kuralları koyabilir. 4227 Sayılı Yasa ile Bakanlar Kuruluna TC. Emekli Sandığı'nın varlıklarını satma konusunda verilen yetki, Anayasa'nın 91 inci maddesi çerçevesinde, yetki yasası özelliklerini taşımamaktadır. Öte yandan, Anayasa'nın 6 ncı maddesi, hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisini kullanamayacağını (f.3), Anayasa'nın 7 nci maddesi de yasama yetkisinin TBMM.'nin olduğunu, bu yetkinin devredilemeyeceğini hükme bağlamıştır. 4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrası, TC. Emekli Sandığı'nın hizmetleriyle ilgili olmayan gayrimenkullerinin Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre satılabilmesini öngördüğünden yasama yetkisini ucu açık bir biçimde yürütme organına devretmiş bulunmaktadır. Oysa ki Anayasa'nın 8 inci maddesine göre, yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrası, Anayasa'nın Başlangıç Bölümünün 4 üncü fıkrasına ve 6 ncı, 7 nci, 8 inci maddelerine aykırılık taşımaktadır.

II- Anayasa'nın 35 inci Maddesine Aykırılık

Anayasa'nın 35 inci maddesi, mülkiyet hakkını Anayasal bir kurum olarak düzenlemekte ve Anayasal güvenceye bağlanmaktadır. Bu maddeye göre herkes mülkiyet hakkına sahiptir; bu hak kamu yararı amacıyla yasayla sınırlanabilir ve bu hakkın kullanılması toplum yararına aykırı olamaz. TC. Emekli Sandığı'nın varlıklarının satılması, kamu mülkiyet konusunda sınırlama getirmektedir. Bu satışa ilişkin usul ve esasların yasa ile düzenlenmesi Anayasa'nın 35 inci maddesinin gereğidir. Anayasa'nın 35 inci maddesinin kişiler için öngördüğü güvenceden malik sıfatıyla devletin ve diğer kamu kuruluşlarının yararlanması doğaldır. Çünkü 35 inci maddede, gerçek kişi - tüzel kişi ayrımı yapılmaksızın mülkiyet hakkı "herkes" için öngörülmüştür. Bu maddenin gerekçesinde malik sıfatını taşıyan gerçek ve tüzel kişilerin bu güvenceden yararlanabilecekleri ve onu dermeyen edebilecekleri açık olarak belirtilmiştir.

Fon birikimi sistemi temeline dayalı olarak kurulan TC. Emekli Sandığı'nın varlıklarının salt gelir amaçlı olarak "ne pahasına olursa olsun" zihniyetiyle ve Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek usul ve esaslara göre satılması, 4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasını Anayasa'nın 35 inci maddesinin 2 ncı ve 3 üncü fıkralarına aykırı kılmaktadır. Çünkü böyle bir satış işlemine ilişkin usul ve esasların yasa ile belirlenmesi zorunlu olduğu gibi bu yoldan yapılacak satış işleminin toplum yararına uygun olduğunu ileri sürmek de mümkün değildir.

III- Anayasa'nın 153 üncü Maddesine Aykırılık

Anayasa'nın 153 üncü maddesinin son fıkrasına göre, "Anayasa Mahkemesi kararları ... yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar."

Anayasa Mahkemesi, pek çok kararında kamu varlıklarının satışı konusunda "yasa ile yetkilendirme"nin "yasa ile düzenleme" anlamına gelmediğini; yasa ile yetkilendirmenin Anayasa'ya aykırılık oluşturduğunu karara bağlamıştır. 4227 Sayılı Yasa ile yapılan "yasa ile

Esas Sayısı:1997/36

Karar Sayısı:1997/52

düzenleme" değil, "yasa ile yetkilendirme"dir. Yüksek Mahkeme en son emsal kararını 12.12.1996 tarihinde 4182 Sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Taşınmaz Mallarının Satışı Hakkında Kanun ile ilgili olarak vermiş ve yürürlüğün durdurulması istemini kabul etmiştir. (E.1996/64, K.1996/9, RG. 14 Aralık 1996).

4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrası, Anayasa'nın 153 üncü maddesinin son fıkrasına aykırı olmasının yanı sıra aynı zamanda Anayasa Mahkemesi kararlarını geçersiz kılmaya da yöneliktir.

IV- Yürürlüğün Durdurulması İstemi

Anayasa Mahkemesi ilk kez 509 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali için açılan davada "yürürlüğün durdurulması" kararı vermiş, daha sonra açılan iptal davalarında da aynı yönde ya da yürürlüğün durdurulmasının reddi yönünde kararlar vermiştir. Yüksek Mahkeme son olarak, 4182 Sayılı Kanunun Anayasa'ya aykırılığını saptamış ve gerekçeli karar yayımlanıncaya kadar yürürlüğün durdurulmasına karar vermiştir.

Bu davada da yürürlüğün durdurulması istemi vardır. İptali istenen 4227 Sayılı Yasa, bir yetki yasası ile düzenlenmiş olsa bile Anayasa'ya aykırılık taşıyacak olanları Kanun Hükmünde Kararnameler ile değil, doğrudan Bakanlar Kurulu Kararı ile belirleme yetkisi vermektedir.

İptali istenen 4227 Sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının, iptal hükmü verilinceye kadar uygulanması durumunda, giderilmesi olanaksız zararlar ortaya çıkabilecek ve çok açık hukuka aykırılık da söz konusu olacaktır. Böyle bir durumda iptal davası ile amaçlanan adaletsizliğin giderilmesi, tamamen ya da kısmen gerçekleşmeyecektir. Bu nedenle, yürürlüğün durdurulması isteminde bulunmaktadır.

Sonuç :

Yukarıda belirtilen nedenlerle 4227 Sayılı, 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 20 nci Maddesinin İkinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bu Maddeye 2 Fıkra Eklenmesine Dair Kanunun Dilekçemizde Anayasa'nın Başlangıç Bölümünün 4 üncü fıkrasına, 2., 6., 7., 8., 35. ve 153. maddelerine aykırı olduğu belirtilen 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının İPTALİNE, gerekçeli iptal kararı Resmi Gazetede yayımlanıncaya kadar geçecek sürede bu hükümlerin uygulanması açıkça hukuka aykırı olacağından ve giderilmesi mümkün olmayacak zararlara yol açacağından YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASINA karar verilmesini saygılarımızla arz ederiz.""

Esas Sayısı:1997/36

Karar Sayısı:1997/5(Yürürlüğü Durdurma)

"...

I- YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

28.3.1997 günlü, dava dilekçesinin yürürlüğün durdurulmasına ilişkin kısmının gerekçe bölümünde aynen şöyle denilmektedir.

"Anayasa Mahkemesi ilk kez 509 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali için açılan davada "yürürlüğün durdurulması" kararı vermiş, daha sonra açılan iptal davalarında da aynı yönde ya da yürürlüğün durdurulmasının reddi yönünde kararlar vermiştir. Yüksek Mahkeme son olarak, 4182 sayılı Kanunun Anayasaya aykırılığını saptamış ve gerekçeli karar yayımlanıncaya kadar yürürlüğün durdurulmasına karar vermiştir.

Bu davada da yürürlüğün durdurulması istemi vardır. İptali istenen 4227 sayılı Yasa, bir yetki yasası ile düzenlenmiş olsa bile Anayasa'ya aykırılık taşıyacak olanları Kanun Hükmünde Kararnameler ile değil doğrudan Bakanlar Kurulu kararı ile belirleme yetkisi vermektedir.

İptali istenen 4227 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının, iptal hükmü verilinceye kadar uygulanması durumunda, giderilmesi olanaksız zararlar ortaya çıkabilecek ve çok açık hukuka aykırılık da sözkonusu olacaktır. Böyle bir durumda iptal davası ile amaçlanan adaletsizliğin giderilmesi, tamamen ya da kısmen gerçekleşmeyecektir. Bu nedenle, yürürlüğün durdurulması isteminde bulunmaktadır.""